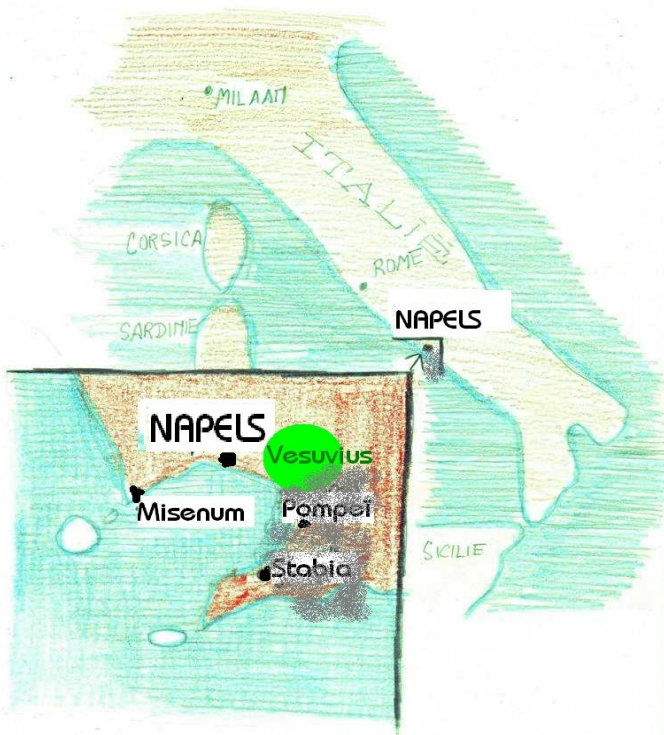

De uitbarsting van de Vesuvius in het jaar 79

In de oudste tijden, lang nog voordat de uilen spraken, ging in de darmen van de aarde, de aarde zelf aan het koken: de stenen smolten tot een hete brij. De brij kolkte en omdat de aarde haar eigen brouwsel niet meer kon inhouden, spuwde zij het uit door vele monden, hemelwaarts: gloeiende lava overdekte de aarde, stroomde, stolde en vormde bergen. Op één van die bergen - Vesuvius, nabij Napels - zetten zich per schip voorbijtrekkende Osken en daarna ook Etrusken neer en zij stichtten Pompeï. Dat gebeurde omstreeks 700 jaar voor Christus. Pompeï groeide zeven eeuwen lang en werd een grote stad. In 79 na Christus barstte de Vesuvius weer uit. De kleine Plinius, een neef van de geleerde Plinius, was ooggetuige en beschreef de ramp. (1)

Op 24 augustus pal op de middag vestigde Plinius' moeder in de haven van Misenum waar oom Plinius commandant was van de vloot, zijn aandacht op een grote wolk in de gedaante van een parasolpijnboom, die verscheen boven het gebergte van Pompeï. Hij wilde het verschijnsel bestuderen, toen hij net een brief ontving met een dringende vraag om hulp vanwege Rectina, de vrouw van ene Cascus, die op die onheilspellende plaats verbleef en die nog slechts via de zee weg kon. Oom Plinius liet zijn

onderzoek voor wat het was, en stak van wal met grote schepen richting Pompeï, om aldaar de noodlijdenden te gaan redden. Hete as viel neer op de schepen die de haven naderden die moeilijk bereikbaar leek en zij zetten koers naar Stabiae waar Plinius' vriend Pomponianus woonde. Plinius trachtte de bange Pomponianus gerust te stellen terwijl grote vuurzeeën verrezen tegen de nachtlucht welke hij toeschreef aan brandende villa's. Maar terwijl Plinius sliep, viel er zoveel as dat men hem moest wekken om weg te vluchten en men bond kussens op het hoofd tegen de vallende puimstenen. De aarde beefde en op die plaats wilde het

geen dag worden. Een felle tegenwind maakte de afvaart onmogelijk en oom Plinius, die al aan asthma leed, werd in zijn slaap door de zware rook bevangen en stierf.

Intussen was Plinius Minor - de neef van wijlen de geleerde - zelf achtergebleven in Misenum. Er waren al dagen lang ongewoon zware aardschokken geweest. Die bewuste ochtend scheurden de muren van de gebouwen en instortingsgevaar noopte hen de stad te verlaten. Ze werden gevolgd door een grote menigte. De zee trok zich terug, het zeer breed geworden strand lag vol met zeedieren. Over de zee zag men het licht van vuur en lava in de duisternis. Alras verdween Misenum in een rode wolk. Er viel as en een zwarte nevel doemde op achter de grote vluchtende mensenzee. Het werd pikdonker, weeklachten weerklonken alom. Sommigen dachten dat het einde van de wereld aangebrak en dat het nooit meer dag zou worden. Er viel meer as. Later verscheen uiteindelijk een loodkleurige zon. Bij de terugkeer huiswaarts (naar Misenum) leek alles met grauwe sneeuw overdekt.

Noten:

(1) De ooggetuige Plinius Minor beschreef de uitbarsting op vraag van de geschiedschrijver Tacitus, die wilde weten hoe Plinius (Minor) zijn oom, die een geleerde was, omkwam, samen met tallozen in meerdere omliggende steden (*Plinius Minor, Epistula VI 16*), en ook wilde hij weten hoe Plinius Minor zelf die periode doorstond (*Plinius Minor, Epistula VI 20*).